

SANTANKA

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at the Post Office of Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

Metai II. (Vol. II) No. 13.

Cleveland, O., Penktadienis, Kovo (March) 31d., 1916 m.

Kaina 3c

KARĖ

Po mėnesio monopolizavimo pasaulio interesavimosi Verdun perėjo į antrą vietą karės naujienų. Didieji mušiai dar nenuspręstas; ir ant jo dar vis galima žiūrėti kaip ant karės penduliumo. Bet dabartinių laikų daugiau intereso yra kreipiamas ant rusų atakos ant teutonų.

Tolimuose šiauriose, netoli Baltiko marių kojos Rigą ir tolimuose pietuose, netoli Rumanijos rubežių, rusai pradėjo du nuspręstus besiveržimus. Žiemuose prieš nepergalimą von Hindenburgą jie pastatė seną Kuropatkina, herojų, kuris buvo sumuštas Mandžurijoje. Pietuose, ant Austrijos žemės, jie veržiasi į Czernowitz. Sprendžiant pagal nuveikimus pietinis besiveržimas buvo pasekmingesnis negu žieminis, nors nė vienas jiedvių neuveikė tiek, kad padaryti sujudimą Vokietijoje.

Žiemuose Kuropatkina atmušė keliose vietose Hindenburgą tarp leduotų ežerų. Bet, jeigu rusai neįstengt padaryti keletą žymių įškarpų Hindenburg linijoje, tai jų pasikėsinimas bus vel-tui.

Pietuose yra kitaip. Čia rusai priešai yra austrai, o kur rusai ir austrai susitinka, tai pergalė vis rusų pusėj. Rusai turėjo daug laimėjimų šioje apylinkėje. Austrų pranešimai pereinamos savaitės bereikalingai bandė buti optimistiškais. Žinia, kad Czernowicai, Bukovinos sostinė, yra austrų apleista, nors pilnai nebuvo užtvirtinta, bet jog tas miestas yra dideliame pavojuje, tai abejonės nėra. Jau rusai turėjo jį du kartus, bet jeigu trečiu kart užims, tai bus didelė reikšmė. Tai bus pirmas žymus rusų pasislinkimas po baisaus teutonų vijimo pereiną vasarą.

Rusų ofensiva pietuose yra, iš politiškos pusės, kur kas reikšmingesnė, negu Kuropatkino mušis žiemuose su Hindenburgu. Žiemuose ataka turi tik militarę reikšmę. Pietuose rusų komandieriai turi mierį prijungti Rumaniją prie talkininkų. Niekas nežino, ką Bessarabijos teritorija galėjo duoti Rumanijai. Rumanijos žmonės trokšta Bessarabijos, kuri iš dalies jau rumėnais apgyventa, bet jie dar labiau trokšta tų Rumanijos plotų, kurie yra Vengrijoje. Jeigu Rusija padovanos dalį Bessarabijos kaip atlyginimą ir lieps užkariauti Siebenburgen, tai Rumanijai bus sunku išlaikyti savo neutrališkumą. Visi jos tautiniai ir

ethniški geidavimai kvies ją prisijungti prie talkininkų. Dabar ji reikalauja nuo rusų matomo viršenybės ženklo. Oportunistė tauta kokia ji yra, ji nerizikuos tol, kol ji matys, kad jau ji rizikuoja ant išlaiminės pusės. Pergalė Bukovinos ir nupuolimas Czernowicų butų ganėtinai ženkla, ir Rumanija gal glaudys prie talkininkų. Teutonams, su Rumanija kaip nauju priešu, padėjimas Balkanuose butų rokuojamas reikalingu ir Bulgarija turėtų laikyti maišą. Tokis išvystymas reikštų karę Graikijai, nes nužeminimas Bulgarijos yra didžiausiu troškimu heleniškų gyventojų.

Tuo pačiu laiku, nežiurint ant to, jog nėra galutinio išsivystymo, Verduno karė yra svarbiausia fazė Europos susirėmimo. Jeigu vokiečiai išloštų, tai rusų pasisėkimas bus zero. Vokiečių pergalė tvirtiausioje francūzų linijos apsigynimo vietoje duotų Vokietijai viršenybę ant jos vakarinių priešių. Suprantamas dalykas, jog be Francijos ir Anglijos Rusija būtų silpna. Jeigu Francija arba Anglija būtų galutinai pergalėta, visos kitos karžygystės būtų mažai reikšiančios. Rusija, matoma, turi viltį, jog vokiečiai Verduno nelaimės. Tat ji naudojasi proga bandydama sumušti teutonų, kuomet jų reikalingiausios spėkos yra sucentralizuotos tolimame Verduno fronte.

Francūzų pergalė Verdune bus tiesioginė ir staigi pagelba Rusijai. Ji pirmu kartu nuo pradžios karės duos rytų ir vakarų talkininkams progą susijungti ir buti užpuolingiems. Francūzų ir rusų frontuose galėtų buti pradėti besiveržimai, o Balkanuose, po ilgo žiemos besirtuotimo Salonikuose, karžygystė būtų atnaujinta. Diena už dienos Verduno karė atneša didesnę reikšmę. Nuo šito mušio rezultato prigulės ar talkininkai norės laikyti vokiečius ant taško, ar padarys trijų frontų karę užpuolimo.

Europos kova buvo tokia didelė pereiną savaitę, kad Armenijos karžygystė, kuri nesenai buvo skaitoma kaip žymiausia karės fazė, paėmė net trečią karės žinių reikšimo vietą. Rusai neturėjo jokių nelaimių ir diena už dienos jie pasistumė prišakyn. Bet bėgyje pereinamos savaitės jie neužėmė jokių svarbių pozicijų. Jie tik-tai žengia pirmyn tokia ilga linija, kaip kad buvo linija vokiečių, kuomet jie įsiveržė į Rusiją. Rusų besibrovimas Turkijon ir Persijon gali buti prilygintas prie didelio teutonų besigrudimo

1915 metuose.

Nėra reikalo kvosti Didįjį Kunigaikštį Nikolą, kaip jis toli nori eiti. Vienok yra manoma, jog jis kėsinsis užimti Konstantinopolį ir baigs apkariauti Ottoman imperiją. Turkų laivynas, turbut yra didesnis už rusų. Dardanieliai francūzams ir anglams yra uždaryti. Užimti Konstantinopolį būtų sunku, o dar sunkiau ji būtų rusams išlaikyti. Visai gali buti, kad rusai taiko į Mesopotamiją paliuosuoti britanų ir į Alexandretą, kad padaryti sieną turkams ir tokiu būdu palengvinti Rusijos komunikaciją su vakarų talkininkais.

Tokia pabaiga galėtų buti galas Rusijos ambicijos kovoje su turkais. Jeigu tas išsipildytų, tai Turkija Vokietijai būtų visai nenaudinga.

500,000 SLAVŲ ANT HINDBURGO.

LONDONAS—Pusė milijono gerai prisirengusių rusų armijos, po vadovystei Gen. Kuropatkino, daužo Hindenburg linijas 150 mylių fronte. Hindenburg linija tęsiasi į pietryčius nuo Rygos iki Juodųjų jurių porto. Oficialiai pranešama iš Petrogrado, kad rusai keliose vietose ilaužė vokiečių linijas. Neoficialės žinios sako, jog mušyje 40 mylių į pietus nuo Dvinsko rusai stumia priešą į vakarus link Dvinsko gelekelio. Ar šie Kuropatkino smugiai duoda pradžią dideliui ofensivai, ar tai tik pasikėsinimas atitraukti vokiečius nuo Verduno, kol kas sunku įspėti.

RUSAMS SEKASI PRIE DVINSKO.

PETROGRADAS—Rusai prie Dvinsko pasaloms užėmė vokiečius, ir dabar pasislinko link Jakubštato ir Naros ežero. Vokečių besistengimas sulaikyti rusus buvo veltas. Rusai nori pasiekti Svenčionis. Jeigu tas pasisektų, tai jie užimtų Rygos Dvinsko gelekį. Tą matydami vokiečiai kraustosi į vakarus nuo Novo Aleksandrovsko ir ten stiprina tvirtoves.

RUSŲ ŽUVO 3,000, O VOKIEČIŲ TIK 2.

BERLYNAS—Kovo 10 d. septyni rusų regimentai atakavo vokiečių raitelius. Tame mušyje žuvo 3,000 rusų, kuomet vokiečiai tik 2 ir 60 susižeidė. Kiek vėliaus vokiečiai užpuolė ir paėmė 160 rusų nelaisvių.

Rusai skubiai stiprina savo įiegas prieš Hindenburgą, kad užimti vietas ant paugštintos žemės, nes jie mato, jog pavasariui atėjus jų tranšėjos bus apsemtos vandeniu.

IŠ VISUR

RUSŲ NUOSTOLIAI 2,542, 639.

NEWYORK—Rusų nuostoliai, užmuštų, sužeistų ir pražuvusių per vienus metus nuo sausio 1 d. iki 31 d., gruodžio 1915 m. buvo 1,542, 639, pagal Boris S. Schumacher, kuris atvažiavo iš Petrogrado.

RUSIJA TAUPINA MĖSĄ.

LONDONAS—Rusijos agrikultūros ministerija tuoj įveždins bilių Dumon, kuris uždraus visoj Rusijoje mušti gyvulius antradieniais ir ketvirtadieniais, sako Reuter žinios iš Petrogrado.

Bilius uždraus pardavinėti visokias mėsas ant turgaviečių, restauracijose ir viešbučiuose trečadieniais ir penktadieniais ir tose dienose uždarys skerdyklas.

KINIJA VIRSTA Į REPUBLIKĄ.

SAN FRANCISCO—Nariai kiniečių republikos sanjungs sako, kad jie tikisi trumpu laiku susilaukti santaikos Kinijoje. Yra pranešama, jog Yuan Shi Kai pames monarkiją. Žinios iš Pekino sako, jog Yuan, iš priežasties sukilimo septyniose provincijose, pagrįžo prie respublikoniškos valdžios, kurią jisai buvo panaikinęs keletas mėnesių atgal, kada buvo priėmęs karūną, kurios dabar išsižada.

TURKAI PRIE BADO.

ATĖNAI—Karė privarė Turkiją visai prie bado. Anglies, kavos, cukraus ir druskos beveik visai negalima gauti. Daug šeimynų yra visai be duonos. Arbata pabrango ant 100 procento.

DU LAIVU NUSKENDO.

LONDONAS—Vokiečių užpuolikas nuskendo šiaurinėse jurėse. Iš 300 šimtų vokiečių penki oficialiai ir 155 šiaip žmonių paimta.

Britanų apginkluotas prekybinis laivas Alcantara, kuris nuskandino vokiečių užpuoliką Greif, taipgi nuskendo. Su juo žuvo ir 74 žmonės.

KARĖS GALVŲ KONFERENCIJA.

PARYŽIUS—Svarbiausia konferencija nuo pat pradžios karės bus laikoma visų žymiausių talkininkų karės galvų Paryžiuje po vadovystei premier Briand. Toj konferencijoje dalyvaus premierai Didžiosios Britanijos, Belgijos, Italijos ir Serbijos.

LONDONAS—Užmušė 11 ypatų, kuomet britanų laivas Minneapolis tapo nuskandintas Mediterranean jurėse per narūną, kuris vijosi ir atakavo, ką galima spręsti iš to, jog pranešime sako, kad "užmušė" 11 ypatų.

Iš Amerikos

IŠTIRPDYTA GELEŽIS APDEGINO 7.

STEUBENTVILLE, O.—Septyni vyrai apdegė, tris pavojingai, daktarai sako, kad ištirpdytos geležies samtis apvirto ant degančio kakalio La Belle Iron Co. Jurgis Rolovas, vienas apdegusių, su degančiais drabužiais išbėgo iš liejinių ir šoko į Ohio upę. Paskui jį darbininkai ištraukė. Kitu du vyru, kuriu daktarai sako mirs, yra: Pranas Morsalla ir Jonas Martain.

VĖSULA UŽMUŠĖ 8.

OKLAHOMA CITY, OKLA.—Vėsula, kuri siautė aštuonių mylių ilgumoje netoli Davis, viename ukininko name užmušė aštuonias ypatas.

ŽYDAI SURINKO \$4,151, 122.

NEW YORK—Žydai surinko \$4,151,122 iš Suv. V. gyventojų į savo Tautos Fondą. Didžioji dalis tų pinigų jau nusižada Europon ikarės nukentėjusiems. Prie tos sumos Clevelando žydai prisidėjo su \$71,097.50.

ŠEŠI MIRĖ UGNYJ.

SAN ANTONIO, TEX.—Šešios ypatos sudegė San Antonio Kliubo gaisre. Nekurie svečiai pabudę iš miego, kad išsigelbėtų savo gyvastį, turėjo šokti per langus nuo antro gyvenimo.

VILLA IŠTRUKO.

EL PASO, TEX.—Kaip buvo pranešta, jog Villos kariumenė mušėsi su Col. Canoties El Oso, sako, jog jis iš ten pabėgo išvengdamas mušio. Villa dalį savo kariumenės paliko Namiquipoj, kad prilauktų Carranza, o su kitais nusileido į pietus nuo Maderos. Amerikos raiteliai atsivijo jį iki Mañeros, bet į pietus nuo to miesto yra tokie kalnai, kur kelias tik žinomas Villai. Jokis vežimas negali pereiti per Tutuakos kalnus ir jeigu Villa į juos įsigavo, tai įšokti jo buti veltas darbas. Tikrai Meksikos arkliukai gali eiti tokiu keliu, kuris visai išsistrangęs po viršūnės kalnų, kurių grioviai ir visokie plyšiai siekia 3,000 ir 4,000 pėdų gilumo. Villa žino tų kalnų mažiausius šunkelius. Kitas vėl keblumas, tai negalėjimas amerikonomams dasekti mantos, kuri kelionėje yra reikalinga.

BANDITAI UŽPUOLĖ TRUKĄ.

LAREDO, TEX.—Amerikonai pagrįžė iš Torreon sākė, jog jų trukų buvo užpuolė 500 Villos banditų netoli Viskos. Pirm trukio ir paskui ėjo Carranzas kariumenės trukiai, kurie ir nuvijo

banditus.

UŽMUŠĖ 3 AMERIKONUS.

DOUGLAS, ARIZ.—Tris amerikona, vyrai ir dvi moteri, sakoma, likosi užmušti mexikonų ant N. Meksikos rubežiaus. Vardai užmuštųjų nežinomi.

KAREIVIAI MATĖ VILLISTUS.

CHIHUAHUA, MEXIKO—Čia buvo matytis burys Villos pasekėjų, tarp kurių Villos, matomai, nebuvo.

WILSONO DUKTERĮ VĖL APLANKĖ GARNYS.

PAIDELPHIA, PA.—Garnys atnešė antrą kudykį dukterį pp. Sayrams Williamstown, Mass., Jefferson lignonbutyje. Viešniai davė prezidento Wilsono pirmos pačios vardą Eleonor Axson Sayre. Poni Sayre buvo p-lė Jessie Woodrow Wilson pirm apsivedimo su p. Sayre.

5 UŽMUSTI, 12 SUŽEISTU.

LEXINGTON, KY—Eksplozija, kuri atsitiko netoli Pikeville, Ky. gariniame katile Manuel Riddle Grist fabrike, penkis užmušė ir dvylika pavargusiai sužeidė. Priežasties sprogo nė vardų užmuštųjų nesužinota.

NUBALSAVO \$8,600,000 SUGAVIMUI VILLOS.

WASHINGTON—373 prieš 1 perleido bilių reikalaujantį \$8,600,000 padengimui lešų ekspedicijoj gaudymo Villos. Dabar Samas galės susausti didelę kariumenę, pirkti orlaivius ir kitokius karę reikalingus prietaisus.

26 MIRĖ 40 SUŽFISTU.

Apie 26 buvo užmuštų ir 40 sužeistų, kuomet trys pasazieriniai trukiai susimušė netoli Amherst, 6 mylios nuo Lorain, O. 25 lavonus jau išėmė iš griuvėsių, o da 5 liko. 23 yra Amhersto lavoninyčiose, o 2 numirė Elyrijos lignonbutyje. Tai buvo baisėnis traukinių susimušimas, negu 1904 Mentor mieste.

Kokiu ten stėbuklingu būdu inžinierius vieno susimušusių trukių, H. Hess, liko gyvas. Vieni sako, jog priežastimi tos katastrofos buvo rankas, o kiti vėl tvirtina, jog nebuvo parodyta pavojaus ženklo. Oficialis tyrinėjimo štabas sako, jog vienas trijų trukių inžinierius nepatėmyjo pavojaus ženklo. Clevelande prasidėjo oficialis tyrinėjimas tos nelaimės priežasties. Uredninkai pribuvo iš Washingtono, Columbus ir Pittsburgho.

EL PASO—Suv. Valst. gavusios Carranzas leidimą vartoti žiėmvakarinį gelekį siuntimui mantos, rengiasi trumpu laiku prie pasiuntimo Gen. Pershings kariumenei reikalingų dalykų.

Redakcijos Pastabos.

Amerikonų ir Lietuvių Konferencija.

Malonu yra pažymėti, kaip So. Bostono lietuviai darbuojasi reikale supažindinimo amerikonių su lietuviais. "Darb." 35 num. skaitome štai kokią žinią:

"So. Bostono Tautos Fonkskyriaus rūpesniu 23 d. kovo įvyko amerikonių ir lietuvių konferencija Bellevue viešbutyje. Atsilankė į konferenciją apie 30 žymių amerikonių ir apie kitą-tiek lietuvių.

Lietuviai ir amerikoniai turėjo paskaitas ir prakalbas apie Lietuvą. Ponas Tupper, kuris 1913 m. bevažinėdamas po Lietuvą prisirinko daug žinių, pasidarbavo su viršum 100 dël magiškos lempos paveikslėlių, kuriuos su tam tyčia pritaikyta paskaita parodė susirinkusiems žmonėms.

Anot "Darb." konferencijoj pirmininkavo žymus Bostono advokatas G. Shield, kuris labai darbuojasi lietuvių tarpe.

Apart kalbėtojų buvo penki didžiųjų Bostono anglišku laikraščių reporteriai, kurie tą konferenciją ant rytojaus aprašė.

Tokį pasidarbavimo pavyzdį reikėtų sekti ir visoms lietuvių kolonijoms. Dabar ypač gavėnioj yra labai tam patogus laikas. O juk supažindinimas amerikonių su Lietuva ateityje loš svarbią rolę.

Socialistai dreba.

Socialistų šlamštija matydama, kad katalikų spauda auga ir bujoja, pradeda drebėti. "Kova" raudonasis socialistų lapelis, pamačiusi, kaip dar neužgimusiam dienraščiui "Draugui" "Katalikas" pastatė kojas, laiku praneša "Naujienoms" būti ant sargybos, sakydama:

"Dienraščiui Draugui" deda negirdėtai lietuviams pigią kainą—tik \$3.00 metams, 1 c. pavieniam egzemplioriui. Šiuomi užsimojimu klerikalai, reikia dasiprotėti, nori užduoti smugį ir "Naujienų" dienraščiui."

Kaip siųsti pinigus.

"Darb." atspausdintas laiškas, kuriame aprašoma vokiečių užimtos Lietuvos padėjimas, paaiškinta, kaip siųsti aukas.

"Su šelpimu nukentėjusių yra šitaip. Jeigu jūs butumėt siuntę savo tukstančius per vokiečių komitetą, jie būtų patekę patiems vokiečiams.

Pinigus nereikia siųsti nė Gaigalaiciui, nė Stepunaičiui, tik Liet. Šelpimo Komitetui, kurio pirmininku yra p. Smetona, o sekretoriumi kun. Dogelis. Visus pinigus, kiek tik Lietuvos pašalpai turite, siųskite tik tam komitetui, nes jis anot "Darbin." yra vokiečių valdžios užtvirtintas. Tik ten ir ten, toliau "Darb." rašo, jie bus sunaudoti su didele lietuviams nauda, kitur bus lašas vandenyje."

"LITAUEN"

Kaip "Darb." praneša, kun. J. Žilinskas, kurs buvo šveicarijoj, dabar vėl sugrįžo į Berlyną, kur jisai žada leisti laikraštį vardu "Litauen." Adresas: J. Žilins. Ber-

lin W. B. Fach 15. Laiškus galima rašyti lietuviškai.

Karosas "Darb." Redakcijoj.

Ar-gi nemalonu pažymėti, kaip lietuvių-katalikų tvarkosi spauda ir rašytajai. Štai 36 "Darb." numeryje skaitome šią linksną žinią.

"Su džiaugsmu savo brangiems skaitytojams ir prieteliams pranešame, jog nuo pradžios šios savaitės pradeda "Darbininko" Redakcijoj dirbti p. J. Karosas, buvęs "Draugo" Redakcijos narys."

VISOKIOS ŽINIOS.

VĖTRA UŽMUŠĖ 11.

L o n d o n a s—šturmas, kuris šlavė Britanijos salas užmušė vienuolika žmonių. Nors jau vėtra biskilį aptilo, bet geležinkelio ir vielų komunikacija dar vis sudemoralizuota.

Dar penki laivai nuskendo. Ant vieno buvo amerikonių.

W a s h i n g t o n—Anglijos kanale likosi suplaisintas francužų garlaivis Sussex, ant kurio buvo 380 pasažierių. Žuvo 50 žmonių, tame skaitliuje buvo ir keletas amerikonių, o tarp jų ir dvi moters. Apart to, kaip ambasadorius Sharp praneša, 60 ar 80 tapo pavojingai sužeisti. Eksplozija buvo labai baisi. Vieną galą laivo Sussex suardė į mažiausius šmotelius. Kas tą paniką pagimdė, nežinia. Vieni išsigelbėjusių praneša, kad laivas užėjo ant minos, o kiti vėl sako, jog ji torpėdavo narunas. Šis nuotikis atkar-tojo visus Suv. Val. su Vokietija perėjus marių laivų nuotikių kivirčius ir diplomatiskus ryšius pastatė į dar aštresnį padėjimą.

Vabalininkai ir Gelažiai Sudegė.

Pastaruoju laiku vis daugiau ir daugiau gaunama žinių iš užkariautos Lietuvos. Čia įdedame žinią iš atvirutės, kurią Jonas Markevyčius, (Tai bus Daukmiškių kaimo Markevyčiukas, kurie yra vadinami Štelberkiais) Vokietijos nelaisvis, rašė savo draugams adresuodamas Antanui Šukiui, Cleveland, Ohio. Minėtasai nelaisvis paduoda žinias, kurias jisai gavo nuo savo draugo Igno Sruogos iš Sodelių kaimo, Panevėžio pavideto. Atvirutė rašyta rusiškai. Jis sako:

"BRANGUS DRAUGAI!

Aš, jūsų draugas, Jonas Markevyčius, siunčiu savo širdingiausių pasveikinimų ir linknių viso gero. Ir pranešu jums apie savo šalį, kiek aš sužinojau nuo Igno Sruogo, kuris sako, kad mūsų apylinkėj sudegė: ukininkai Sodelių kaimo Gasiunas ir Trečiokas; kaimai Pulaukiai ir Ničiunai; miesteliai Gelažiai ir Vabalininkai. O laike šaudymosi tapo užmušta Anelė Čeriaukutė. Priegtam, meldžiu, bukite taip geri ir praneškite man antrašą mano sesutės Cicilijos. Jinai buvo mieste Orange. (Vienas Orange miestas yra New Jersey valstijoje, o kitas Texas. Red.) Meldžiu neatmesti mano prašymo. Sudiev.

Antrašas: Germania,

Neuhammer am Queis, 13 Gefang. Comp. 9 Korp., Johann Markewitsch.

P.S. Rašyti galima: rusiškai, vokiškai arba francužiškai. Lietuviškai rašytų laiškų cenzura neleidžia į belaisvių lagerius.

VOKIEČIŲ ŠEIMYNINKAVIMAS LIETUVOJE.

"Tėvynės" 12 numeryje skaitome įdomią žinią iš anglų laikraščio "New York Times," kur išdėstyta, kaip vokiečiai šeimyninkauja Lietuvoje. "Times" rašo:

"Gauta keletas egzempliorių Official Gazette ir plakatai, kuriuos vokiečių valdžia iškabinėja užimtose vietose. Tie pranešimai-plakatai yra spausdinami trimis kalbomis vokiečių, lenkų ir lietuvių. Kaip-kur spausdinama taip-gi ir rusų kalba. Sakoma, jog tai pirmi oficiališki vokiečių raštai gauti šioje šalyje nuo to laiko, kaip jie užėmė Lenkiją ir Lietuvą."

Tarp tų raštų, kaip "New York Times" sako, yra 9 numeriai "Official Gazette" vokiečių valdymo Lietuvoje nuo 26 d. spalio 1915 iki 5 d. sausio 1916 m. Čia paskelbta 51 oficialis įsakymas sulgy valdymo šitos Rusijos imperijos dalies. Beveik ant visų tų įsakymų pasirašo fieldmaršalas von Hindenburg; juose duodama smulkmeniškai nurodymai sulgy to, kaip gyventojai privalo elgtis ir kaip jie busią baudžiami, jei nepildysią valdiškų nurodymų.

Toliau "Times" išdėsto visą eilę Hindenburgo įstatymų, kaip gyventojams negalima gelbėti rusams kareiviams, už ką busią nubausti mirtimi; apie policijos teises; apie uždraudimą visokių susirinkimų ir parodų, kurių negalima laikyti be pavelyjimo; apie šunų taksas, randas ir net apie tai, kad jeigu vietos gyventojai norintieji buti ne namie per vieną naktį, turi paduoti svarbias priežastis ir užsimokėti po vieną markę už paliudijimą, kuris busias geras tik vienai nakčiai. Į tokius tai nagus pakliuvo mūsų tėvynė.

Atrado naują skystimą.

Hahneemann Medicinos Kolegijoj Philadelphia, Pa. bus praktikuojama sekanti terminą nauja metoda, kuri duos medicinos studentams geresnę progą ištyrinėti žmogaus kūną be pjaustymo. Anatomijos departamento daktarai gerina tą procesą, kurį išrado francužų mokslinčius, butent, tokį skystimą, kur vartojant galima padaryti kūną permatomu. Skystimas, kuris susideda iš kelių aliejų, kada įjirstas į kūną, padaro jį kaip košeliu ir aiškiai permatomą. Gali tada mokiniys studijuoti gyslas, muskulus ir kaulus geriaus, negu kad kunas būtų supjaustytas. Tai yra svarbiausias paskutinių metų medikalis išradimas.

"Santaiika" už Organą.

Šiuomi išreiškiame širdingą padėką šv. Kazimiero Karaliaičio Draugystėi, Norwood, Mass., kuri teikėsi pasiimti "Santaiiką" sau už organą. Mēs, iš savo pusės, stengsimės gerbiamausiems kuograziausiai visame, kur tik bus galima, patarnauti. Gero pasisekimo jūsų prakilniai draugystei!

"SANTAİKOS"

Red. ir Administracija.

Dienoje gimimo K. A.

Kovo 19 d. 1916 m.

Aš trokščiau pavirst į bitele Ir skrysti prie Dievo Vis'galio Ir melsti, kad tavo širdelė Daugiaus nebejaustų vargelio...

Kad tavo gimimo dienoje Jis sielai suteiktų ramybę, O laimė spindėtų skaisčioji Ir amžių praleistum linksmybėj.

Jei Dievas man duotų galybę Pavirsti į gėlę—jurginį Aukuočiau tau savo gražybę Ir puoščiau štai tavo krutinę.

Bet šiandien nesu aš jurginis, Nei bitės sparneliai man duoti. Turiu vien tik širdį auksinę Ir tyrą. Gal ją tau aukuoti?...
Gintaras.

Karė.

Saulė jau leidos, temti pradėjo, Žmonės nuvargę grįžo ilsėt. Tenai už kalno žemė drebėjo, Stokim-gi, vyrai. Eikim žiūrėt... Dunda kanuolės, kaukia už kalno, Čirška kareivių aštrus kardai. Slavai, teutoniai viens kitą šaudo, Ah, kokie baisūs, baisūs kanai! Vėlei nutilo, užti paliovė, Tiktai kur-ne-kur girdis balsai, Kaip pašautieji verkia, vaitoja, Moterų cypia, šaukia vaikai. Kaimai ir pilis plėnims pavirto, Visur tik liko akmens piliki. Viskas sugriuvo, kur tiktai kirtu Vokiečio, ruso šoblė aštri.... Grįžkime, broliai, eikim namole, Gal jau ir mūsų dega namai. Gal jau ir mūsų kaimus išgriovė, Gal tenai šaukia pačios, vaikai.

V. Kareivis.

3—24—16

Atbuskime, Broliai.

Atbuskime, broliai, lietuviai mieliausi, Iš miego taip ilgo kelkim kuoveikiausiai, Nes jau mums atėjo laikas susiprasti, Ir mokslą, ir šviesą kiekvienam atrasti Ir imtis už rašto ir skaitymo knygu Ir rinktis dël savęs žinių reikalingų, Kurios mūs brolių, išlavintų protą Ir greičiaus pažintum savo žemės plotą. Nebutum palikę gimtinį kraštėlį Jieškoti pasvietyj sau duonos kasnelio. Mumis išmaitytų mūs brangi žemelė, Kad tik turėtumėm mokslo nors krislelį. Neduotumėm save kitiems išnaudoti, Galėtumėm patįs viską suvartoti. Nebutų apgulę mūs geriausias vietas Nususėliai žydai ir "bičiuliai šlektos." Nebutų jie ponais ant mūsų žemelės, O mēs jų padonais, kaip ramios avelės. Jei tiktai broliai, mēs ilgai nesnausim, Ko tiktai norėsim, mēs viską išgausim. Mylėkim Lietuvą, jos gražią kalbelę, O nieks mūs nepeskirs, kaip grabo lentelę.

S. Kimutis.

Moterims Žinotina.

Ar motina gali padaryti savo vaikus paklusniais be rykštės? Taip, ji gali. Yra daugybė visokeriopų būdų, kaip tai motina gali atlikti, žiurint ant jos originalių vaistų. Aš turiu mintyje atsitikimą, kuriame aš buvau tikusiai nubaustas už vieną klastingą papildymą be rykštės. Vieną dieną motina turėjo didelį katilą košės, kuri jau buvo gatava dėti į puodus. Kad paerzinti ją, aš pasigriebiau už sprando katę ir laikau ją ant puodo košės. Katė manė, kad aš ją įmesiu į saldžiosios košės puodą ir skaudžiai įbrėžė man į ranką; motina sušuko ir iš to išgąscio aš į mečiau katę į puodą. Nabagė katė įpuolė į katilą vuogų košės, kuri ant laimės nebuvo labai karšta. Katę ištraukėmė ir man ją reikėjo ištrinkti muiluotu vandeniu. Košė, nors joje katė atsakančiai išsimaudė, nebuvo numesta. Motina sudėjo ją visą į puodynę ir tą visą žiemą man motina padėdavo jos ant torielkos. Aš turėdavau pasiūkaukti savo bodes, kad jie man pagalbėtų suvalgyti tą košę. Žinoma, jog joje buvo apkrikštyta katė, tai jie to nežinojo. Aš daug mažiau, kuomet man motina padėdavo kupiną toriel-

ką. Bet kaip išmintingas vaikas, aš maniau, jog tai buvo teisinga bausmė. Man buvo pamoka, kurios aš neužmiršiu niekad. Jeigu motina būtų vartojusį "beržinę košę" (kaip Lietuvoj vadina rykštę), tai aš senai bučiau užmiršęs.

Išmintinga motina visados atras tinkamą bausmę už prasikaltimą. Liepti vaikui atlikti kokią-nors užduotį už jo prasikaltimą yra skaudesnis nubaudimas, negu su rykšte. Niekados nereikia bausti vaiko darbu, nes tai yra neteisinga bausmė. Duoti vaikui supratimą, jog darbas yra bausmė, yra klaida. Dykumas yra kur-kas geresnė bausmė, ypač už tinginystę. Kartą motina man liepė padėti ravėti daržą. Aš atsisakiau sakydamas, jog aš nenoriu dirbti. Motina manęs paklausė. Ji pasiūkaukė mane ir užrakino tuščiam kambaryje ant augšto. Ten ji laikė mane tik valandą, kuri man išrodė amžius. Kuomet ji mane išleido, tai linksmas ėjau į daržą.

Motina neturi priversti būti paklusniam. Vienoj knygoj yra pasakyta: "Eik šen, mastykiva kartu." To reikėtų ir prisišlaikyti. Išgaikie vaiko paklusnumą ir mastykita kartu. Tegul jisai perstato atsitikimą savotiškai, o paskui persergėkie jį teisingumu. Tegul motina nepriima už blogą, jeigu vaikas gavęs koki-nors įsakymą, sako "Kodėl?" Tai yra naturalis dalykas, kad vaikas nori žinoti. Ir tai yra gerai, nes klausdamas klausimus vaikas ir išmoksta ir pralavina savo protą.

Jokia rykštės bausmė neturi būti laikoma, kaip protingas nubaudimas vaiko. Laikydamas punda beržinių rykščių palubėse gali ji nugązdinti tuo laiku, bet ateis laikas, kada jisai nebus pasiekiamas nė to mis rykštemis, nė ranka, kuri jomis muša. Meilė laikykie pirmiausioje vietoje, o ne bausmę. Mokykie paklusnumo, ne pasidavimo.

Čiaudėjimas.

Čiaudėjimas nuo pat senų laikų visuomet buvo pranašaujas pikta.

Anglų protėviai jeigu atsikėlę sučiaudėdavo, tai eidavo atgal į lovą gulti. Čiaudėjimas po dešinej buvo laikomas už giliukingą; po kairei, ženklas blogumo. Čiaudėti arti laidotuvių vietos buvo laikoma už didžiausią nelaimę.

Tradicijose pasakyta, jog čiaudėjimas iš pradžių buvo ženklas nelaimės. Kiekvienas žmogus čiaudėjo tik sykį, o paskui mirė. Bet Šv. Jokubas meldė Sutvetojo, kad pašalintų čiaudėjimo bausmę, kas ir tapo padaryta. Nuo to karto užgimė visasvietinis čiaudėtojų pasveikinimas "Dieve tave laimink, arba "Kad tu gyventumei ilgai," arba "Ant sveikatos." Tie pasveikinimai pasiskleidė po visą pasaulį.

Anglijoj ne tik kad čiaudėtoją sveikindavo, bet pakeldavo kepures prieš jį.

Žmonės manė, kad čiaudėjimas yra gera gyduolė nuo žagsėjimo. Ant čiaudėjimo buvo žiurima, kaip ant ženklo sveikatos. Jeigu senobinis įsitikinimas į čiaudėjimą yra kiek vertas, tai čiaudėti yra geras dalykas, j

Didžiausia Barzda.

Tepliorius Jonas Mayo, vienas imperatoriaus Karolio V štabo narių, turėjo labai ilgą barzdą, ilgiausią visoj Europoj. Jisai buvo labai augšto ugio, o kada eidavo, tai užmindavo ant savo barzdos. Žinoma, jisai labai didžiavosi savo tokiu turtu ir ją taip prižiūrėdavo, kad kartais susukdavo ją į tokias kasas, o jų galus užnerdavo ir pririšdavo su kaspinu prie knypskylės. Bet kaip kada, ant imperatoriaus pareikalavimo, Mayo išleisdavo barzdą ir liepdavo atidaryti visus langus, kad jo barzda turėtų pilną liuosybę. Imperatoriaus mėgdavo žiūrėti, kaip vėjas pūsavo tą ilgą burzdą į kitame kambaryje sėdinčių dvarponių veidus.

Strusai šoka valčą.

Vienas nepaprastiausių dalykų, ką galima patėmyti Afrikos smiltynuose, tai strusų šokimas valčą. Susirenka burys strusų, keletą šimtų jardų pabėga, o paskui apsistoja ir pakėlę sparnus sukasi aplink save tol, kol tik neapsvaigsta. Vyriškiai strusai griebia muštis. Jie atsiklaupia ant kulšių, sparnus išpleikia ir daro lygsvarą virtuliuodami tai į prysakį, tai į užpakalį arba tai į vieną pusę, tai į kitą su ištiestais kaklais. Tame žaidime jie taip užmiršta apie viską, kad galima prie jų prieiti ir sugauti.

VIETINĖS ŽINIOS

Mrs. T. Weber, keturiolikos metų, pasikoro ant augšto, 3372 Scranton rd. Jos du vaikuradod ją kybančią po gegne ir tuoj nubėgo pas Mrs. J. J. Labb, kuri atėjusi nupjovė skudurinę virvę ir pašaukė gydytojus, kurie dar bandė atgaivinti, bet veltui. Anot policijos, ji pasidarė sau galą delto, kad jos vyras negalėjo gauti darbo. Mrs. Weber paliko 4 mažus kūdikius ir vyrą dideliame nuliudime.

Kovo 19 d. varduvėse Juozo Butkaus ir Juozo Naviko. V. Jezgevyčius pasakė trumpą prakalbėlę apie nukentėjusius nuo karės, po ko ir buvo renkamos aukos. Aukavo sekančiai:

Po \$2.00: J. Butkus ir J. Maraškas.

Po \$1.00: J. Gaižutis, A. Butkevyčienė, J. Valiukonis ir V. Jazgevyčius.

Po 50c.: M. Luckuvienė, A. Vyšniauskas, A. Baltakis ir V. Vyšniauskas.

Po 25c.: M. Luckiutė, U. Luckiutė.

Po 10c.: V. Luckiutė.

Viso: \$11.20, kurie yra perduoti vietiniam T. Fondo iždininkui. Visiems aukavusiems širdingai ačiū!

J. M.

William Manning, kurį policija rado kybantį galva žemyn su įstrigusiomis kojomis gežkelio skersinius (ties E. 37 gatve, numirė bevežant į ligonbutį. Paskutiniai jo žodžiai buvo: "Būrys žmonių vijosi mane ir aš suklupau ant gelžkelio." Policija tyrinėja to atsikimimo priežastį.

Miss B. Reimers prisipažino, jog ji norėdama nusizudyti uždegė namą ant Prospect gatvės, kur dvi ypati mirė ir daugybė susižeidė. Ugnies nuostoliai siekia \$50,000.

Kovo 26 d. buvo krikštynos pas p. Kaz. Skupą. I susirinkusius svečius p. Neura prašė keletą žodžių apie karės nukentėjusius prisimindamas apie rinkimą aukų, ant ko visi meiliai sutiko. Aukavo sekančiai:

Po \$1.00: K. Skupas, T. Neura, J. Čeriauka, J. Kupčinskas, J. Čerkesas ir J. Purenas.

Po 50c.: J. Šilinis, V. Bublys, J. Šieras ir smulkių 15c. Viso \$7.65.

Yra labai malonu matyti, kad mės kiekvienai progai atsitikus stengiamės sušelpiti savo badaujančius brolius ir seseris Lietuvoje. Ačiū! Pinigai bus priduoti vietiniam Tautos Fondo iždininkui.

Kunigas J. G. Sheffield, klebonas Šv. Juozapo bažnyčios, Amherst, davė paskutinį palaiminimą sužeistiems ir mirštantiesiems Lake Shore traukių susimušime, mylia nuo Amherst, netoli Lorain, Ohio. Kun. Sheffield buvo vienas pirmutinių Amhersto gyventojų, kuris atėjo į to baisaus atsitikimo vietą, kur žuvo 26 žmonės ir 41 ypata aplaikė žaizdas, nekurie jų net labai pavojingas. Susimušimas trijų pilname greitimebėgančių traukių padarė baisią katastrofą, kuriuos aprašymui, sako kun., žodžių nėra.

Čia jį matė daleles smegenų išsimėčiusių aplink,

tai plaučių, rankų ir kojų. "Aš nemačiau savo gyvenime tokio reginio," sakė kunigas, ir negirdėjau tokių riksmų, bet ir nenorėčiau daugiaus matyti. Žodžiai negali apsaityti tų baisenybių. Iš esu linksmas, kad aš turėjau progą pagelbėti nelaimingiesiems."

Pranešimai.

Žagaro ir Purvio ginčai atsibus 2d. bal., nedėlios vakarė ant 6:00, ACME svetainėje. Žagaras kalbės už socializmą, o Purvis už tautystę.

Liet. Kareivių D. K. Vito Gvardija, po prieglobą Šv. Petro, turės mėnesinį mokslą (muštą) antradienio 4 d. balandžio vakare 7:30 ant Jaites svetainės 6004 St. Clair av. Visi kareiviai turi būtinais atsilankyti, nes bus labai svarbi šita praktika. Taip-gi norintieji įstoti į Vito kareivių eilę, gali ateiti pasisžiūrėti.

Komandieriškas vadas K. Saimonas.

Mėnesinis Tautos Fondo skyriaus susirinkimas bus nedėlio 2 d. bal. bažnytinėje svetainėje tuojaus po sumai. Visi skyriaus nariai malonėkite būtinais atsilankyti.

Lietuvos Vyčių 25 kuopos mėnesinis susirinkimas bus panedėlyje 3 d. balandžio vakare 7:30 M. Povylausko svetainėje, 2452 St. Clair avė. Visi kuopos nariai malonėkite susirinkti, nes bus daug svarbių svarstymų ir nutarimų. Taip-gi jaunūmenė, kuri dar nepriguli prie Lietuvos Vyčių, kviečiame atsilankyti ir prisirašyti.

I. Sakalauskas prot. rašt.

V. ŠTAUPAS
LIETUVYS LAIKRODININKAS

Taip-gi
krautuvė

Laikrodžių, žiedų, diamanų, linciuogėlių, branzolių, špilkų ir t. t.

Pirktos pas mus britvos, yra išmainamos, jeigu pasitaikytų netikėtumai. Musų specializavimasis yra tasimas laikrodžių, laikrodžių ir kitų gražnų.

2118 St. Clair Ave. Cleveland, O.

AR ŽINOTE

Naują ir Geriausią

Saldumynų Krautuvė?

Kas atsilankys pas mane, bus pilnai užganėdintas. Laikau visokių saldumynų. Didžiausias pasirinkimas įvairiausių saldinių (kandies). Taip-gi krautuvė cigarečių, cigarėčių ir tabako.

Jaunimui Geriausia Užėiga.

Karolis Bačionis
2209 ST. CLAIR AVENUE N.E.

W. WISZNIOWSKI,

SENIAUSIAS IŠDIRBĖJAS

CIGARŲ

Iš Geriausios Havanos ir kitos rūšies Tabako Cleveland'e

UŽRUKYK SYK! — PIRKSI VISADOS Užlaiko taipgi Pirmos Klasos PULRUMI

1024 KENILWORTH AVENUE S. W.

L. BEDNARSKI,

— PARDUODA

Namus Lotus ir Farmas

Išmainau namus arba kitokią nejudinamą savastį ant farmų. Jeigu kas norite išmainyti namą ant farmos, ar farmą ant namo, arba jei nori pirkti namą, farmą ar lotą, kreipkitės prie:

L. BEDNARSKI,
2110 Prospect Avenue.

S. RUTKAUSKAS

seniausias

LIETUVIS KRIAUCIUS

Puikiais pasiūva visokių vyriškus drabužius ant užsteliavimo. Teipgi valo, taiso ir prosią; viską atlieka pigiai, greitai ir gerai.

S. RUTKAUSKAS,
2153 St. Clair Ave. Cleveland, O.

GERIAUSIOS GYDUOLĖS

DEWOYNO'S

APTIEKOSE

1653 St. Clair Av. Prie E. 17 g.

6502 Fleet Ave., Cor. E. 65th (Tod)

Čia dirba lietuvis registruotas aptiekorius — A. ŽAGARAS.

5608 Fleet Ave., Cor. E. 57th.

Čia dirba lietuvis registruotas aptiekorius — J. SMALIS.

4052 E. 71st, Cor. Harward

3878 E. 71st, Cor. Lansing

Lietuviams pas lietuvis aptiekorius galima gauti teisingus patarimus.

F. DECKER,

Gelažies Krautuvė.

HARDWARE

Riobėrinės ir smalinės stogų dengymui popieros. Įvairiausių rūšių maliavos, aliejaus, tarpetino, maliavojimui šepetų ir t. t. ir t. t.

Didelis rinkinis Pečių, visokių audinių, plačiausia rinkinis įvairiausių dailių įrankių ir t. t. ir t. t.

2155 St. Clair Ave.

CENTRAL 1785-W

Jeigu tu pirksi pas Goldhamer's, tai žinokie, kad prekės ir kokybė yra gera.

L. D. GOLDHAMER & CO.

2124 ST. CLAIR AVE.

Esate Širdingai Užkvięiami
Apžiūrėti Mūsų Visą Eilę

Pavasarinį Moteriškų Bruslotų
(vaists) Pirštinių, Čėverykų, Sijonų.
Vaikams ir paaugusiems drabužių.

V Y R A M S :

Skrybelių, Kepurių, Marškinių,
Apatinių Drapanų bei Čėverykų
ir abelnai visokių naujos mados
drapanų, kurios dėvės šį pavasarį
1916 m.

Mokykla Šokių.

Yra tai viena iš geriausių mokyklų. Užtikrinu, kad išmokinu šokti geriausiai ir per trumpą laiką. Esu persitikrinęs, kad jaunuomė, kuri lankė mano šokių mokyklą, baliuose ir šėp vakaruose nebuvo pašepta šokiuose, bet visados skaitydavos pirmos klasos šokėjais.

Taigi mylintieji išmokyti gerai šokius šokti, malonėkite atsilankyti į mano šokių mokyklą, kuri randasi svetainėje ant kampo St. Clair ir E. 25-tos gatvės.

Lekcijos asibuna kiekvienos serodos nuo 7 iki 11 valan. vak.
Prof. J. F. KLIMAVIČIUS
2012 St. Clair Ave. Cleveland. O.

Cuy. Central 7622-R

GORSETAI
GAURANTUOTI
50c. iki \$3.00

parsiduoda pas mus. Gula gerai prie kuno, smagus prie darbo ir labai dailina liemenį.

Taip-gi didelis pasirinkimas uolaktinių tavorų ir moteriškų skribelių.

Taip-gi Vyriškų Velykinių Marškinių ir Kaklaraiščių.

NEPAMIRSKIT ANTRAŠO:

REGAL Quality Corsets

Žitkevičius & Palonis Co.

2012 ST. CLAIR AVE. - CLEVELAND, OHIO

V. DEBESIS

Taiso Namus ir Popieruoja Kambarius

Teipgi užlaiko ant pardavimo kambarių popieravimui popierių, maliavos, aliejaus, šepetų ir t. t.

Apraudžia nuo ugnės namus ir rakandus Prie pačias Kalėdas atidarysiu krautuvę knygų, rašomų dalykų, aiskrimo ir saldumynų.

1396 E. 33 Str. ir Sonora Ave.

Cuy. Central 6201-K

Krajava Pirtis

Jeigu nori taip, kaip Lietuvoje puikiai išsivieni karštame gare su vanta, tai atsilankyk į mūsų PIRTĮ

Atdara kožna dieną nuo 12:00 dienos iki 12:00 nakties. Subatom per ištisą naktį. Serodos dėl moterų.

Galima susikalbėti lietuviškai, lenkiškai ir rusiškai. Taip-gi statome bankas.

A. SOGOLOWITZ,
2547 E. 38 GATVĖ. Arti Woodland.
Central 2595-W

Velykos, Velykos!

Mės atidarėme naują krautuvę, kurioje galima gauti Moterims Siutų, Sijonų, Šilkinų Bruslotų, (veisčių), Vyriškų, Drapanų, Vaikų Siutų ir šiaip visokių mažmožių.

PREKĖS PRIEINAMOS.

Mės duodame Raudonas ir Žalias Stampas.

Ateikite ir Apžiūrėkite Mūsų Tavorą.

H. LIFSHETZ,

1191 E. 79th Street.

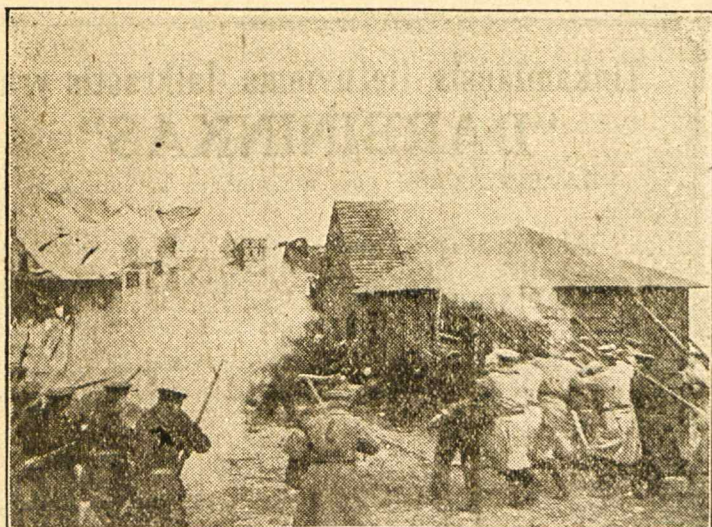
THE CEDAR THEATRE

7500 CEDAR AVENUE

Tirpdantis Puodas - The Melting Pot

Skerdynės Žydų Kišineve, Maskolijoje.

PĖTNYČIOJ KOVO 31 D. ir SUBATOJ BALANDŽIO 1 D.

baisias žydų skerdynės Kišineve ir jų ištremimą į Sibirą, o nekurių šičia į Ameriką, kurią autorius ir pavadino "Tirpdančiu Puodu" visų pasaulio tautų.

Šioj dramoj muzika, meilė, ir drama taip puikiai sujungta, kad žmogus tik žiūrėk ir džiaugkis.

Taigi visi lietuviai ateikite ir pamatykite, kokie puikus veikalai yra rodomi M. Povylausko tik ką išbudavotam ir patogiausiai įrengtam Cedar Teatre.

Važiuojant St. Clair, Superior ir Payne Ave. gatvekariais imkit E. 79th Str. transferą ir E. 79 karu davyžiavę Cedar Av. eikite link miesto, žiūrėkite Num. 7500. Nuo vidurmesčio imkie Cedar gatvekarį iki E. 74-tos gatvės.

REDAKCIJA
SANTAUKA